

825

Latvijas P. R. Centrālās Valsts bibliotēkas
reprodukcijas un izdevnieciskās
celtniecības arhīvs

Ādas un aparātu kombināts „Apris”

fonds Nr. 825

vēsturiskā izziņa

1944. - 1956. g.g.

215
Ādu un apavu ražošanas artela "SPARS"
(1944.g.13.okt. - 1956.g.5.jūl.)

Ādu un apavu kombināta "SPARS"
(1956.g.5.jūl.-1957.g.1.janv.)

V Ē S T U R I S K Ā I Z Z I Ņ A

I

Ādu un apavu kombināts "Spars" izveidojās uz apavu ražošanas artela "Spars" bāzes. Minētais artelis, kura uzdevums bija apavu ražošana un labošana, tika noorganizēts 1941.gadā padomju varas apstākļos.¹⁾

Pēc Rīgas atbrīvošanas no vācu okupācijas 1944.g.13.oktobrī artelis "Spars" uzsāka darbu ļoti grūtos apstākļos. Vācu karaspēkam atkāpjoties, artela darbnīcas un noliktavas bija uzlauztas, izdemolētas un daļa artela mantas un materiālu gājuši zudumā. Pateicoties artela biedru un darbinieku uzņēmīgajai rīcībai, tika saglabātas artelim piederošās vērtības, bez kurām nebūtu iespējams darbu turpināt. Neskatoties uz daudzajiem šķēršļiem un traucējumiem, artelis jau 1944.gadā darba plānu izpildīja apmierinoši - novembrī par 96 % un decembrī par 99,5 %.

1944.gadā sarazots un izremontēts 3244 pāri apavu par 137.385, rubļiem un 86 kap.

Uz 1945.g. 1.janvāri artelim "Spars" bija 3 kopējās darbnīcas ar 37 amatniekiem un 8 mājamatnieku darbnīcas ar 13 amatniekiem.²⁾

Artela ražošana notika kopējās darbnīcās, ko organizēja un uzturēja ar artela līdzekļiem. Atsevišķos gadījumos atļāva amatniekiem darbu izpildīt mājās.

Artelis darbojās uz saimnieciskā aprēķina pamatiem. Artela lietas vadīja biedru kopsapulce un valde.

1) Par artela darbību no 1941.g.jūl. līdz 1944.g.12.okt. ziņu nav.

2) Fonda materiāli; apr.Nr.1; 1.Nr.Nr.11; 34.

Kolektīvās ražošanas saimniecības vadīšanai nepieciešamos galvenos darba rīkus un izejvielas krājumus, kas piederēja atsevišķiem arteļa biedriem, artelis pārvērtā sabiedriskā īpašumā.

Arteļa darba ražība pieauga. 1945.g. janvārī darba plānu izpildīja par 108 %, februārī-par 109,6 %, martā - par 117,7 %.

1945.g.30.janvārī artelis "Spars" noslēdza sociālistiskās sacensības līgumu ar arteli "Rīgas kurpnieks". Arteļa biedri ieslēdzās sociālistiskā individuālā sacensībā, un 1945.g. martā izvirzījās 5 trieciennieki.¹⁾

Pamatojoties uz partijas un valdības norādījumu par vienāda veida ražošanas uzņēmumu palielināšanu un administratīvā - pārvaldes personāla samazināšanu, Latvijas ražošanas apvienības prezidijs 1950.gadā ieteica apvienot apavu ražošanas arteli "Spars" ar arteli "Kurpnieks", saglabājot kooperatīvos Statūtus.

1950.gada 22.decembra kopsapulcē, kur piedalījās abu arteļa biedri (protokols Nr.36), nolēma apvienot arteli "Spars" ar arteli "Kurpnieks" un apstiprināja arteļa "Spars" organizatoriski - tehniskos pasākumus 1951.gadam.²⁾

No 1944.gada līdz 1946.gada aprīlim apavu ražošanas artelis "Spars" sastāvēja par biedru Rīgas daudzveida ražošanas kooperācijas savienībā un bija pakļauts Ražošanas kooperācijas pārvaldei pie Latv. PSR Tautas Komisāriātu Padomes.³⁾

No 1946.gada aprīļa artelis "Spars" bija pakļauts Latv. PSR Ministru Padomes Ražošanas kooperācijas pārvaldes Latvijas republikāniskajai Šūšanas un trikotāžas izstrādājumu un apavu ražošanas arteļu savienībai;

no 1947.g. 1.maija līdz 1949.g. 6.janvārim - Rīgas Dažādveida ražošanas kooperatīvu savienībai;

no 1949.g. 6.janvāra līdz 1953.g.9.jūnijam - Latvijas Republikāniskajai dažādveida ražošanas kooperatīva savienībai;

1) Fonda materiāli; apr.Nr.1; l.Nr.11
2) Fonda materiāli; apr.Nr.1; l.Nr.12
3) Fonda materiāli; apr. Nr.1; l.Nr.3

no 1953.g. 9.jūnija līdz 1956.g.5.jūlijam - Latvijas Republikāniskajai daudzveida ražošanas kooperatīva savienībai¹⁾.

Ar Rīgas pils. darbaļaužu deputātu padomes Izpildu komitejas Vietējās rūpniecības pārvaldes 1956.g.5.jūlija lēmumu ādu un apavu ražošanas artelis "Spars" tika reorganizēts par ādu un apavu kombinātu "Spars".²⁾

Pamatojoties uz Rīgas pils. darbaļaužu deputātu padomes Izpildu komitejas 1956.g. 18.jūlija lēmumu Nr.301 par Rīgas pils. Izpildu komitejas Vietējās un kurināmā rūpniecības nodaļas reorganizāciju par Rīgas pils. Izpildu komitejas Vietējās rūpniecības pārvaldi, ādu un apavu kombināts "Spars" pakļāvās Rīgas pils. Izpildu komitejas Vietējās rūpniecības pārvaldei.³⁾

Ar 1957.g. 1.janvāri ādu un apavu kombinātu pievienoja Rīgas pils. Izpildu komitejas Vietējās rūpniecības pārvaldes Ādu un apavu kombinātam.⁴⁾

Ādu un apavu kombinātam "Spars" nebija struktūrdalū. Kombināta vadošajā personālā ietilpa direktors, galvenais inženieris, plānotājs, galvenais grāmatvedis.

Tā kā ādu un apavu kombināts "Spars" pārņēma apavu ražošanas artela "Spars" funkcijas, darbojās kā pastāvīga saimnieciska vienība tikai nepilnu gadu, ir izveidots apvienots arhīva fonds -

apavu ražošanas artelis "Spars"
(1944.g.13.okt.-1956.g.5.jūl.)

ādu un apavu kombināts "Spars"
(1956.g.5.jūl.-1957.g.1.janv.)

II

Ādu un apavu kombināta "Spars" dokumentārie materiāli apstrādāti 1954.gadā un 1964.gadā.

- 1) CVORA F.Nr.963 lapa
- 2) Fonda materiāli; apr.Nr.11.Nr.4
- 3) CVORA F.Nr.1574; apr.Nr.1; l.Nr.14.
- 4) Fonda materiāli; apr.Nr.1; l.Nr.27

Sakarā ar aprakstu slikto kvalitāti un glabājamo vienību nepareizo noformējumu 1971.gadā veikta dokumentu apdares uzlabošana. Sastādīti jauni apraksti.

Aprakstā Nr.1 inventarizētas 60 pastāvīgi glabājamās vienības par 1944.-1956.gadiem. Aprakstā ietilpst sekojošas dokumentu grupas: Statūti, arteļa valdes sēžu protokolu grāmatas, ~~biedru kopsapulču protokolu grāmatas~~, biedru kopsapulču protokolu grāmatas, ražošanas-finanšu plāni, štatu saraksti un administratīvi-saimniecisko izdevumu tāmes, pamatdarbības gada pārskati ar pielikumiem utt.

Aprakstā Nr.2 (personālais sastāvs) inventarizētas 72 glabājamās vienības par 1945.-1957.gadiem. Aprakstā ietilpst šādas dokumentu grupas: arteļa valdes priekšsēdētāja rīkojumi, kombināta direktora pavēles, strādnieku un kalpotāju uzskaites žurnāli, personīgie konti, algu izmaksu saraksti u.c.

Abos minētajos aprakstos lietas sistematizētas pēc nomināli - hronologiskās pazīmes.

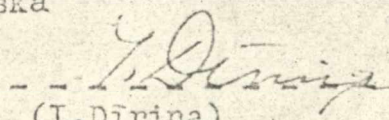
Aprakstā Nr.3 inventarizētas no 1945. līdz 1956.g. atbrīvoto darbinieku personīgās lietas - 1249 vienības. Personīgās lietas sistematizētas pēc krievu alfabēta.

Dokumentārie materiāli, kas atstāti pastāvīgai glabāšanai, raksturo ādu un apavu kombināta "Spars" darbību. Dokumentāro materiālu sastāvs nav pilnīgs. Par iztrūkstošajiem dokumentāriem materiāliem sastādīts akts.

Līdz šim laikam pastāvīgi glabājamie dokumentārie materiāli nav izmantoti zinātniskiem darbiem un referātiem, bet no personālā sastāva dokumentāriem materiāliem pilsoņiem tika izdotas izziņas par darba stāžu un izpeļņu.

Vēsturisko izziņu sastādīja

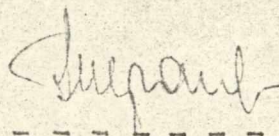
Latv. PSR Oktobra revolūcijas un sociālisma
celtniecības arhīva vecākā zinātniskā
līdzstrādniece

(I. Dīriņa)

Ar vēsturisko izziņu esmu iepazīstināta:

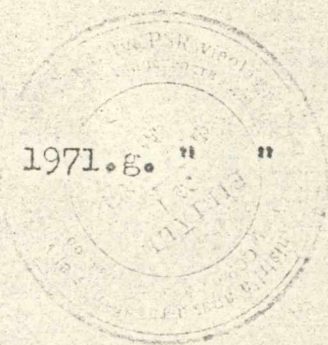
apavu ražošanas apvienības "Rekords"

1.filiāles priekšniece:

(G.Izranova)

1971.g. " " decembrī.

Šini lietā 5 (numos)

..... numurētas lapas

1990 g. "10" "martā

CVORA zinātn. līdzstr.
arhivārs

П. Мельков
f